

Lausunto

14.10.2024

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

Vision toteutumisen edellytys on rahoituksen lisääminen kahteen prosenttiin BKT:sta sekä taiteilijan aseman parantaminen kokonaisuutena. Riittävän rahoituksen turvaaminen on tärkein ja keskeisin toimenpide ja edellytys vision toteutumiseksi. Toteutettavat leikkaukset ja arvonlisäveron nosto vaikeuttavat vision toteutumista.

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

Tavoitteet ovat sinällään kannatettavat, mutta ehdotamme, että jokaisen tavoitteen otsikot muutetaan muotoon, joka sisältää sanaparin kulttuuri ja taide.

Nyt toteutettavat sekä suunnitellut lisäleikkaukset tuottavat kulttuuri- poliittiselle selonteon tavoitteille vastakkaisia vaikutuksia. Leikkaukset vievät pohjaa pois taiteen luomiselta ja kehitykseltä, rikkaan ja monipuolisen taidekentän toiminnalta. Kaikkein rajuimmin leikkauksista kärsii taiteen vapaa kenttä. Tuloksena on taidealan työttömyyden kasvu, veto-, pito- ja lumovoiman lasku sekä taide- ja tapahtumatarjonnan yksipuolistuminen.

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö [Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu.; Lisätään rahoituksen ennakoitavuutta mm. monivuotisilla rahoitussuunnitelmilla sekä lisäämällä monivuotisia avustuksia. Kehitetään valtionavustusten strategisuutta. Lisäksi: 3.1 Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saavutettavuus. Edistetään toimivia yhteistyömalleja, toimintatapoja, yhteiskäyttöisiä tiloja, kiertuemalleja ja alustoja kulttuuripalveluille mukaan lukien digitaaliset ratkaisut. Kulttuurin aluehallinnolle tarvitaan kokonaisvastuullista ajattelua, alueellisen verkoston vahvistamista ja rakenteita, jotka kannustavat alueellisten viranomaistoimijoiden sekä taide- ja kulttuuritoimijoiden keskinäiseen yhteistyöhön.3.8 Vahvistetaan kansainvälistymisen tukirakenteita sekä rahoitusinstrumentteja mm.matkatukea.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Tanssiteatteri MD –Tampereen ja Pirkanmaan ainoa ammattitanssiteatteri– toteuttaa säännöllistä esitystoimintaa, kiertueita, järjestää Tanssivirtaa Tampereella –nykytanssifestivaalin ja kesäresidenssejä sekä tekee monipuolista yhteistyötä paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

MD:n rooli Tampereen ja Pirkanmaan alueen nykytanssin tarjonnan edistäjänä, ensimblen ylläpitäjänä, vieraillevien taiteilijoiden palkkaajana, esitysten toteuttajana ja vastaanottajana, osaavana yhteistyökumppanina sekä alan tulevaisuuden rakentajana on keskeinen. MD luo suuntaa ja muotoja tanssitaiteen kehitykselle joka vuosi oman toimintansa puitteissa sekä kehittää tanssin toimintaympäristöä keskeisissä alan organisaatioissa.

MD edistää aktiivisesti tanssin ammattilaisten työskentelyn edellytyksiä, luo uusia yhteistyön muotoja ja rakentaa tanssin tulevaisuutta ollen vahvasti mukana vaikuttamassa tanssitaiteen kehitykseen omalla alueellaan ja valtakunnallisesti. MD:n kokemus ja osaaminen pääkaupunkiseudun ulkopuolella toimivana tanssin asiantuntijana ja osaajana on käytettävissä kulttuuripoliittisen selonteon toimenpiteiden kehittämisessä edelleen.

Jokainen taidelaitos ja taidekentän toimija on keskeisessä roolissa toimenpiteiden toteuttamisessa. Poliittinen päätöksenteko mahdollistaa taiteellisen toiminnan. Päätösten vaikutukset todellistuvat kulttuuritoimijoiden kautta. Olemme vaikutusten kanava ja työmme tulokset sen onnistumisen konkreettinen mittari.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kaikki esitetyt toimenpiteet ovat erityisesti otsikkotasolla sinällään kannatettavia, yhdessä ne rakentavat strategista polkua kohti selontekoluonnoksen visiota.

Yksittäiset toimenpiteet ovat kuitenkin keskenään erikokoisia eivätkä kaikki niistä konkretisoidu riittävästi. Toimenpiteiden vaikutusten arviointi on tehtävä huolellisesti ennen uudistusten toteuttamista.

Muutama huomio tekstistä: perusteellisuus on taiteelle vieras käsite. Pedagogin ja yrittäjän koulutus ovat omia erikoistumisen suuntia, jotka sopivat osalle taiteilijoista. Taiteen kehittymisen kannalta on tärkeää, että suuri osa taiteilijoista omistautuu täysin omalle taiteelleen.

Toimenpidesuunnitelmien tarkentaminen ja konkretisointi on työn seuraava vaihe, jossa toivomme mahdollisimman laajasti eri kokoisten ja eri alueiden kulttuuri- ja taidealan toimijoiden osallistamista sekä tiivistä yhteistyötä valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa.

3.1

Elinvoimainen esittävän taiteen kenttä tuottaa valtakunnallisesti kattavasti taiteellisesti monipuolisia esityksiä ja työllistää taiteilijoita laajasti erimuotoisissa organisaatioissa ja työryhmissä.

Riittävät resurssit luovat pohjan monimuotoiselle yhteistyölle sekä taiteellisesti menestyneelle ja korkeatasoiselle toiminnalle. Yksittäiset esittävän taiteen teokset ja taidelaitokset luovat monipuolisesti työtä laajalle joukolle esittävän taiteen ammattilaisia yli taidelajien rajojen. Yhteiskunnan panostukset korkeatasoiseen esittävän taiteen koulutukseen eivät mene hukkaan.

Rahoituksen lisääminen tuottaa automaattisesti lukuisia positiivisia vaikutuksia. Rahoituksen parantaminen luo automaattisesti työpaikkoja sekä uusia innovaatioita sekä lisää taidelaitosten kykyä palkata alan ammattilaisia suunnittelijoiden ja toteuttajien rooliin. Taiteilijaksi on mahdollista kouluttautua ja taiteilijana on mahdollisuus syventää osaamista lisäkoulutuksen kautta.

Taiteilijan aseman parantuminen vahvistaa taiteen asemaa yhteiskunnassa.

3.2

Vapaan kentän avustusjärjestelmän (lakien) on uudistuttava vastaamaan nykyistä taidekentän kehitysvaihetta ja edistämään taiteilijoiden työsuhteista työllistymistä (esittävän taiteen kentällä), jolloin avustusten painopiste siirtyisi toiminta-avustuksiin yksittäisten taiteilija- tai kohdeapurahojen sijaan. Toiminnan pitkäjänteisen ja tuloksellisen kehittämisen edellytys ovat myös vapaalla kentällä monivuotiset avustuspäätökset toimintansa ja asemansa vakiinnuttaneille toimijoille.

Avustuksien saajille olisi tarjottava koulutusta esittävän taiteen organisaatioiden ja produktioiden johtamiseen. Kulttuurialan eettisten ohjeiden valmistuminen ei yksinään kehitä alaa, niiden käyttöönotto ja vakiintuminen osaksi toimintakulttuuria edellyttää johtamisen, työnantaja- ja organisaatio-osaamisen kehittymistä.

Yhdistelmävakuutuksen edistäminen on tärkeä askel taiteilijan aseman parantamisessa, jos apurahatyö otetaan siihen mukaan.

3.3

Kannatamme hallinnon rajat ylittävän ja ylihallituskautisen toimielimen perustamista. Sen kokoonpanossa on tärkeää olla laaja asiantuntijoiden ja edustus valtion, kuntien ja taide- ja kulttuurialan järjestöistä taidekentän ekosysteemin kaikkiin kerroksiin: toiminnan toteuttajiin, taiteilijoihin ja ryhmiin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta. Valtion ja kuntien tiivis yhteistyö on koko maan kattavan taidekenttien kehittämisen edellytys.

3.4

Kannatamme tulevaisuusfoorumia ja huolellista vaikutusten arviointia ennen uudistuksia.

3.5

Taide- ja kulttuurikasvatus osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmia on keskeinen alan kehittämisen toimenpide, joka edistää luovuutta ja osallisuutta, luovan toiminnan saavutettavuutta ja taiteilijoiden työllisyyttä.

3.6

Kulttuurinäkökulman vahvistaminen osana kansallista kestävän kehityksen strategiaa ja Agenda 2030:n toimeenpanoa on välttämätöntä.

3.7

Taidekenttä kokonaisuutena on nähtävä yhteiskunnan pääomana ja voimavarana, joka edellyttää investointeja. Kulttuurin ja taiteen rakenteet turvataan poliittisilla päätöksillä, jotka mahdollistavat taiteellisen toiminnan. Kulttuuri- ja taidetoimijat ovat avainasemassa näiden päätösten vaikutusten toteuttamisessa, ja työmme tulokset ovat konkreettinen mittari toimien onnistumiselle.

3.8

Toimintaedellytysten parantuessa myös taiteilijoiden ja organisaatioiden kansainväliset suhteet lisääntyvät. Hyvin resursoidut taidelaitokset ja festivaalit voivat vastaanottaa niin kotimaisia kuin kansainvälisiä kiertue-esityksiä.

Kansainvälisiin esitysvierailuihin tarvitaan matkatukia, joita ei tällä hetkellä ole. Monet vierailupyynnöt ovat vuosien varrella kariutuneet matkakustannusten suuruuteen.

Kumpuniemi Anniina
Tanssiteatteri MD Tanssiteatteri Mobita/Danscon kannatusyhdistys ry -
Anniina Kumpuniemi, toiminnanjohtaja